

Ishaja vsak dan

Isti ob nedeljah in praznikih) ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj.

vsamezne številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) anogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Odli. Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.

Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, lista Molin piccolo št. 7. — Uradne ure od 2 pop. do 8 zvečer. vse oglase 16 stotink na vrsto petit; poslanice, osmrtnice, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.

TELEFON št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša

za vsa leto 24 kron, pol leta 12 kron, 3 mesece 6 kron. Na naročbe brez doposlane naročnine se izpisa ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilne pisne se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: Ulica Torre bianca št. 12.

Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Torre bianca št. 12.

Poštno-hranilnični račun št. 841.652.

Rusko-japonska vojna.

(Brzjavne vesti.)

Vest o padcu Port Arturja zelo neverjetna.

PARIZ 14. Vest, ki je dospela semkaj o padcu Port Arturja je zelo neverjetna in je najbrže le borzni manever kakor contre-coupe včerajšnjemu poročilu o odbitem napadu na Port Artur in o ogromni zgubi Japoncev.

Petrogradski časniki o odbitem napadu na Port Artur.

PETROGRAD 14. Poročilo iz Mukdena, da je bil odbit napad Japoncev na Port Artur ter da je tem povodom padlo 30.000 moč, je večina tukajšnjih listov tiškala z debelimi črkami. Le »Novoje Vremja« dvomi o resničnosti poročila.

Položaj v Liaojangu.

PETROGRAD 14. Iz Liaojanga so sporočili 12. t. m. Vojni zbor generala Kellerja je ustanovljen v Liaotiešanu na-proti Japoncem pod generalom Kurokijem. Le dolina reke je med obema armadama. Pričakuje se bitke.

Angleška eskadra v Vzhodni Aziji.

LONDON 14. Iz Čifu so včeraj sporočili: Angleška eskadra, ki je dne 7. t. m. nenadoma zapustila Veihaivej, brodari baje še vedno v Jungčing-zalivu, 30 milj od Veihaiveja. Sodi se, da opazuje eskadra Port Artur.

Inkav v japonskih rokah?

LONDON 14. »Reuterjev birč« je prejel danes poročilo iz Tokia: Govori se, da so Japonci zasedli Inkav, ne da bi zadeli na odpor.

Iz Mukdena.

PETROGRAD 14. Specijalni dopisnik ruske brzjavne agenture je brzojavil včeraj iz Mukdena: Število japonskih čet v Kuanhiansianu in Dsienčianu, med katerimi se baje nahajajo tudi korejski vojniki v japonskih uniformah, je neznan. Te čete imajo baje nalogo, da ščitijo umikanje čet. Tamkajšnje kitajsko prebivalstvo beži ob prihodu Japoncev v gore, mi pa najdemo povsod pomeč.

Iz Vladivostoka.

VLADIVOSTOK 14. Z jutrajšnjim dnem preneha izhajati »Vostočni Vestnik« zaradi pomanjkanja papirja. V zadnjem času je bil tiskan list na rujavem zavijalnem papirju.

Ogrska zbornica.

BUDIMPEŠTA 14. Z posl. Szöbősom je govoril posl. Tertan (Košutove stranke) tudi proti predlogi. Posl. Papp je izjavil, da je ministerski predsednik priznal, da je največja ovira narodnih aspiracij volja kraljeva.

Predsednik je opozoril govornika, naj ne vleče v debato osebe kraljeve. Posl. Gabanyi je zaklical: Prav ima! Mi ne bomo glasovali za civilno listo! (Klici na desnici: Mi bomo zanjo glasovali.) Posl. Gabanyi: Vrv okolo vaših vratov! Predsednik je poklical posl. Gabanya na red.

Posl. Papp je vložil konečno sklepni predlog, naj zbornica odpše kralju adresu v kateri naj se kralja prosi, da biva pol leta v Budimpešti. (Odobranje na levici.) Prihodnja seja jutri.

Brzjavne vesti.

† Pavel Krüger.

CLARNIS 14. (Kanton Waadt, Švica.) Bivši transvalski predsednik, Pavel Krüger je umrl danes po noči. (Pavel Krüger je bil rojen dne 10. oktobra 1825. v okraju Colberg v kaski koloniji. Ko je bil Krüger

še 12-letni deček, so se njegovi roditelji z mnogimi burškimi družinami preselili v Natal, potem v Oranje-republiko in slednjič se je Krüger stalno naselil v Transvalu. Vse svoje življenje je opravljal Krüger v svoji novi domovini razne civilni in vojaške službe. Ko je leta 1880. izbruhnila v Transvalu vojna proti Angležem, bil je duša vsemu odporu. Leta 1898. je bil Krüger v četrtič izvoljen transvalskim predsednikom. Pod njegovo vlado so bile zgrajene prve železnice in tudi odkriti razni zlati rudniki, kar je privabilo v deželo mnogo inozemcev zlasti Angležev, ki so zahtevali enakopravnost z domačinci. Temu se je predsednik Krüger odločno upiral. Početkom januarja so udrele šte angleških dobrovoljcev pod Jamesonom v Transval, toda bile so odbite. Ta napad se je gotovo izvršil znanjem angleške vlade, ki se je hotela polastiti transvalske republike. Jamesona in druge angleške častnike, ki so se te ekspedije udeležili in so bili vjeti, je Krüger izročil angleški kapstadski vladi. Leta 1899. se je spor med republiko in angleško vlado zaradi pravice inozemcev (Uitlander) postril, v sled česar je prišlo početkom oktobra istega leta do vojne med Angležem in združenimi republikami Transvalom in Oranjem. Ko so angleške čete zasledile več del Transvala ter zavzele glavno mesto Pretorijo, je Krüger izročil vlado podpredsedniku Schaika Burgerju ter se podal v septembru 1900. v Evropo, nadejal se je doseči pri neki evropski vladi posredovanje v prid burškim republikam. Bil je na Francozskem sicer navdušeno sprejet. Predsednik Loubet ga je sprejel tudi v avdienco toda glede posredovanja dal mu je negativen odgovor. Iz Pariza se je podal v Nemčijo, toda cesar Viljem ga ni hotel niti vsprejeti. Severna Amerika je tudi odločno odklonila vsako posredovanje. Ko je Krüger videl, da se je njegova misija ponesrečila, se je podal na Nizozemsko. Za bivanja na Nizozemskem mu je došla vest, da mu je v domovini umrla žena. Po zvršetku južno afrikanske vojne se ni Krüger hotel več vrniti v domovino, ampak je ostal v Evropi. Podal se je na francosko riviero, od tod potem v Švico, kjer ga je zdaj ugrabila smrt. Še pred nekolikimi dnevi so listi poročili, da je daroval za ruske ranjence 600 kron.)

CLARENS 14. Predsednik Krüger, ki je bival tukaj od 24. maja, se je od tega časa le enkrat peljal na sprehod. Po cel dan je prebil v hiši in na terasi. V soboto se je čutil slabo in v ponedeljek so konstatirali zdravniki vnetje pljuč. Istega dne je zgubil bolnik zavest. Njegova hči gospa Eyloff in njen mož sta Krügerja stregla. Ponovno je Krüger izrazil željo, naj ga pokopljejo poleg njegove žene v Transvalu.

Diplomatje na dopustu.

BELIGRAD 14. V prihodnjih dneh se poda večina tukajšnjih diplomatov na poletni dopust.

Specijalni turški odposlanec v Cetinjah.

CETINJE 14. Guverner skadarskega vilajeta Haidar paša pride bodočo soboto semkaj v specijalni misiji, da izroči knezu pozdrave sultana.

Vatikan in Francija.

PARIZ 14. Kakor se sliši, je drž. tajnik kardinal Merry del Val pozval šefa v Navalu zapretili mu težke disciplinarne odredbe, naj se do 20. t. m. odpove svoji službi. Vlada je baje zopet na formalni način na temelju konkordata prepovedala škofu, da ne sme zapustiti svoje škofije. Vatikan je podvzel te neredbe proti škofu v sled neke prošnje, podpisane od 52 poslancev ter generalnih in municipalnih zastopnikov departementa Mayene, v kateri se isti pritožujejo da odreka škof nesekularizanim Jezuitom duhovsko oblast.

Nadškof iz Rouena je izjavil, da so časnikarska poročila o odredbah sv. Stolice glede njegove osebe neresnična.

Hiša kanonikov v ognju.

DUNAJ 14. V hiši, v kateri stanujejo kanoniki metropolitanske cerkve sv. Štefana,

je izbruhnil danes predpoludne ogenj, ki je vpepelil streho. Radi nevarnosti, da prodre voda in ogenj skozi strop, so se morale stranke v 4. nadstropju umakniti iz svojih stanovanj. O poludne je bil ogenj omejen. Sosedne hiše niso bile v nevarnosti. Trije gasilci so bili lahko ranjeni.

Narodni praznik v Parizu.

PARIZ 14. Povodom narodnega praznika je bila danes ob najlepšem vremenu v Longchampsu običajna parada čet. Točno ob 8. uri je predsednik Loubet s tunškim bejdom, ki ju je občinstvo povsod burno pozdravljalo, dospel v Longchamps. Tu so ju v sprejeli vojni minister Audié, glavni štab in vojaški atašéji. Na to so čete defilirale. Po paradi sta se predsednik in bej povrnila v Pariz.

Angleži v Tibetu.

GYANGTSE 14. Angleži so pričeli prodirati proti L'hasanu.

Nesreča na železnici. 18 oseb mrtvih.

CHICAGO 14. Pri Glenwoodu je vlak »Chicago and Easpara Illinois« železnice, na katerem so se vozili člani neke cerkvene občine z izleta, zadel na tovrni vlak. 18 izletnikov je bilo mrtvih, 68 pa težko ranjenih.

General Nikiforov.

SOFIJA 14. Imenovanje generala Nikiforova bolgarskim diplomatskim agentom v Berlinu se je baje izvršilo na izrečno željo cesarja Viljema, ki je hotel imeti na tem mestu višjega častnika.

Trgovinska pogajanja med Avstro-Ogrsko in Italijo.

RIM 14. Avstro-Ogrski poslanik grof Lützow in minister za zunanje stvari Tittoni sta odpotovala včeraj v Valombrosa. Pogajanja o trgovinski pogodbi prično tam bodočo soboto.

Francija in Maroko.

LONDON 14. »Times« so prejele dne 12. t. m. iz Tangerja poročilo: Tajnik francoskega odposlaništva, ki se nahaja sedaj v Fezu, je prejel ukaz, naj ostane začasno še tam, ker se sultan še vedno brani dovoliti, da se v Tangerju vpelje alžirska policija. Francoska vlada bo prisiljena pritiskati na sultana diplomatskim putem.

Z Balkana.

SOFIJA 14. V avdienci, ki sta jo imela avstro-ogrski odposlanec grof Forgah in ruski agent Bahmetjev pri knezu Ferdinandu, pred njegovim odhodom v Marijine vane, sta kneza — kakor se govori v diplomatskih krogih — opozorila na gotove znake, da se utegnejo namreč zopet oživeti bolgarska gibanja ter sta naglasila potrebo, naj bolgarska vlada postri varstvene naredbe na meji. Knez Ferdinand je baje dal tozadevno pomirljiva zagotovila.

Nemška eskadra na Nizozemskem.

VLISINGEN 14. Ob 1. uri popoldne se je vsidralo 9 nemških vojnih ladij v tukajšojem pristanišču. Ladije so izmenjale pozdrave z nizozemsko oklopačo »Vojvoda Henrik«. Nemški konzul se je podal na admiralsko ladjico.

NIJENVEDIEP 14. Devet nemških križark in 11 torpedovk je dospelo danes zjutraj semkaj. Torpedovke so šle v luko, dočim so ostale križarke na odprtem morju.

Štrajk.

BORYSLAV 14. Štrajk delavcev traja dalje. Vrše se še vedno pogajanja.

Državne ljudske šole v Trstu.

II.

Danes hečemo obrniti nekoliko pažnje poučevanju slovenščine na nemških državnih ljudskih šolah v Trstu.

In tu izjavljamo hitro, da je vsa uredba in metoda tega pouka popolnoma zgrešena, taka, da ta pouk ne dosega niti v najmanjši meri svojega namena. Mi konstatujemo notorično resnico, da ves način, kakor se vrši

pouk v slovenščini na državnih ljudskih šolah, napravlja na nas utis, kakor da je poklicanim merodavnim činiteljem ravno ta namen, da rečeni pouk ne dosega svojega namena! Vse postopanje je kakor navlašč prirojeno tako, da ubija v učencih veselje do učenja in dosledno torej tudi pouk sam.

Temeljni greh je že ta, da je pouk v slovenščini tudi za Slovence neobvezen predmet in da se mu ne priznava večje važnosti, nego pouku v drugih tujih jezikih.

Pouka v slovenskem jeziku na tržaskih državnih ljudskih in meščanskih šolah se bi smeli smatrati kakor pouk v kakem tujem jeziku, n. pr. francosčini, ampak to bi se moralo smatrati kakor pouk v materinščini. Tu nikakor ne velja izgovor, da mnogi stariši, ki so dali svoje otroke v te šole, ne želijo pouka v materinščini, ampak želé le izobrazbo otrok v nemščini. Ne, to ni res. Stariši so prisiljeni dajati otroke v šolo; in če jim občina, ki je po zakonu dolžna, noče dati šol s slovenskim učnim jezikom, morajo siliti v nemške šole. Ta položaj starišev pa ne daje državnim učni upravi, pravice v to, da zanemarija pouk slovenskih otrok v materinščini. Nasprotno. Državna uprava kakor zaščitnica zakonov, bi morala sama storiti ono, do česar se ne upa prisiliti mogotcev na tržaskem magistratu. Torej: pouk v slovenščini na tržaskih drž. ljudskih in meščanskih šolah bodi za slovenske otroke obligaten! Prepuščati odločitev večkrat nerazsodnim starišem, se pravi izkoriščati nevednost ali nezavednost ljudstva v smoter raznarodovanja. To pa je čin, ki ni dostojen civilizovane države.

Tudi bojazen, da bi plašili se mnogi stariši, ako bi se pouk v slovenščini proglasil obligatnim — tudi ta bojazen — opravičena. Ne, ta bojazen ni opravičena, ako bo pouk v slovenščini poverjen — pravim učiteljem, kakoršaji morajo biti, možem, ki bodo zadoščali dvema zahtevama: a) ki bodo imeli v glavi sposobnost, za poučevanje in b) v srcu ljubezen do predmeta in — učenec. Toda o tem pozneje par besed.

Pouk v slovenščini na naših državnih ljudskih šolah treba popolnoma reformirati. O tem se bo moralo v prvi vrsti ozirati na dejstvo, da je to — kakor smo že gori rekli materini jezik dotičnih učencev. Temu dosledno treba zahtevati, da se učenci druge narodnosti ne dopuščajo k temu pouku. Ker taki učenci, ki niso prav nič zmožni slovenščine, le otežujejo poučevanje in ovirajo napredek onih učencev, katerim je namenjen ta pouk. Učitelj pa je stavljen pred žalostno potrebo, da si mora na pouku slovenščine pomagati z nemščino! To je vendar prekrižek slučaj, to je gorostasen nezmisel, to je trda pest v obraz pravemu pedagogičnemu načelu, ako učitelj govori nemški, ko slovenske otroke uči slovenskega jezika!

Kaj takega je možno le v deželi, kjer je v navadi, kar je absurdno.

Dvigamo torej glasen klic po temeljiti reformi pouka v slovenščini na državnih ljudskih šolah. V ta namen se obračamo danes do c. k. deželnega šolskega nadzornika z uljudno prošnjo, a ob enem tudi odločno zahtevo, da svoja prizadevanja nemudoma naperi v dosego teh-le ciljev:

a) da se pouk v slovenščini proglasi obveznim za slovenske otroke in da se odločitev ne prepušča nerazsodnim starišem, ki so vrhu tega ob vpisovanju često pod sugestijo tem pouku neprijaznega ravnatelja ali učitelja. Saj zadošča le ena beseda, da v nerazsodnih stariših navstane bojazen, da bi otroku utegnili škodovati, ako se vpiše za pouk v slovenščini.

b) da bodo poučevali slovenščino le izprašani, v to kvalificirani učitelji, torej izpolnjeni v vsakem pogledu. Kvalifikacija, to je: spričevalo samo o vsposobljenosti za pouk v slovenščini kakor predmetu često ne daje nikakega jamstva, ne zadošča, ako izprašanci niso po rodu Slovenci. Slučajev, da je na tržaskih državnih ljudskih šo-

lah tudi takih učiteljev za slovenščino, ki si morajo že doma v slovensko učno knjigo delati nemške prevode, da ne pridejo v šoli pred učenci v mučno zadrego: takih slučajev bi se morala, bi menili mi sramovati tudi učna uprava sama.

c) skliče naj se konferenca učiteljev slovenščine na državnih ljudskih šolah v Trstu, ki naj enkrat določijo jednako metodično postopanje! Pod

d) prihajamo z zahtevo, ki je za uspešen pouk v slovenščini velike, da, odločilne važnosti. Ta zahteva se tiče nadzorovanja pouka v slovenščini na državnih ljudskih šolah. Mi sploh ne vemo primerne izraza, da bi po zaslugi označili naravnost neverjetno dejstvo, da se v vsem dolgem času dolgega službovanja bivšega deželnega šolskega nadzornika pa do — danes ni niti enkrat nadzorovalo tega pouka. Vse ta čas se ni brigal nikdo, kako uče učitelji slovenskega jezika in kake vspehe, ali bolje rečeno: nevspehe dosežajo! Ob taki nebrzičnosti od strani poklicanih činiteljev se pač ni čuditi, da pouk v slovenščini ostaja brez sadu! K taki nebrzičnosti bi mogli na vse zadnje še molčati, ako bi vedeli, da je pouk v slovenščini poverjen ljudem, ki so zavzeti za stvar! Ali temu ni tako: ta pouk je poverjen tudi ljudem, ki so zadovoljni, da pouk ostaja brez vspeha. Za tržaške Slovence je to vprašanje življenske važnosti, a ob enem tudi jako jednostavno. Če menijo meredavni šolski činitelji, da je pouk v slovenščini le tako nekaj zavoljo lepšega, nekaka kvantitete negligible, potem naj povedo to naravnost in naj nam ne mečejo peska v oči s tistim fiktivnim poukom! Če pa menijo, da tržaškim Slovincem treba vendar dovoliti vsaj to mrvo pravice, če menijo, da je ta pouk potreben in koristen za tisoče prebivalstva slovenske narodnosti, potem pa naj poklesni faktorji to, kar smatrajo za dobro, pravično, potrebno in koristno, tudi izvajajo v praksi resno in pošteno! Zato protestujemo slovesno proti takemu stanju, ko se mami javnost s fikcijami in zahtevamo, da se v resnici zadovoljuje vsaj takim našim najelementarnjim kulturnim potrebam.

Rusko-japonska vojna.

Trst, 14. julija 1904.

»Kje ostaja Kuroki?« Tako vsklika sedaj »Neue Freie Presse«. Ta vsklik japonskega lista pada kakor blisk v temni noči na laži in zavijanja glede dogodka pri Kajpingu ali Kajčevu. Kakor se je po toliko razkričani bitki pri Vafankovu slednjič — ko se je malec razgnal dim japonske slave — izkazalo, da so se ruske čete sicer umaknile s pozicije, ali so srečno rešile stavljeno jim strategično nalogo, tako je tudi sedaj jasno, da so hoteli Japonci se svojo akcijo pri Kajčevu (Kajpingu) le prevariti Kuropatkina. Japončiska poročila so posebno povdarjala, da je v bitki pri Kajčevu povečeval Kuroki sam. To bi bila ravno laž, izmišljena v namen, da bi Rusi menili, da se je japonska glavna sila obrnila proti tej poziciji. Ako bi se bil del Kuropatkin prevariti in bi se se svojo silo vrgel v obrambo Kajpinga, bi se japonska glavna sila vrgla proti Ljaojangu in bi eventualno odrezala Kuropatkina od njegove glavne čete Mukden-Harbin. Ta zvijača se ni posrečila, Kuropatkin se ni dal zavesti, da bi se eksponiral za obrambo Kajpinga. In od japonske strani se priznava sedaj, da so bili Japonci najneprijetnejše razočarani, ko so videli, da je Kajping le s šibkimi silami zaseden od Rusov, da se je torej njihovo pričakovanje izšlo.

Zato vsklika tudi »Neue Freie Presse«: Kje je Kuroki? Ko bi bil — tako toži »N. Fr. Presse« — o pravem času, istočasno, ko se je vršila bitka pri Kajpingu, udrl iz gorovja proti Ljaojangu, bi bil lahko uničil tam ostali del ruskih čet. Ali minoli so trije dnevi, tako toži predvčerajšnja »Neue Freie Presse«, in nič se še ne čuje o glavnem napadu Kurokija proti Ljaojangu. Sedaj je prepozno, sedaj ni več možno, kar je namerjal: presenetiti Ruse. Sedaj ve dobro Kuropatkin, kje je Kuroki, kje je japonska glavna sila. Če se Kuropatkinu posreči koncentrirati svoje sile pri Ljaojangu, predao se je izvršil japonski napad na to točko, potem je dano Kuropatkinu na svobodno voljo: ali vnapreje bitko, ali se umakne proti Mukdenu. To pa bo pomenjalo — zaključuje »Neue Fr. Pr.« — da so Japonci zamudili najugodnejšo priliko, da bi operacije že v tem letu dovedli

do zaključka. Ker pa ni dvomiti na energiji Kurokija, mora biti, po mnenju dunajskega lista vzrok temu zakašnjenju le v velikih težavah, ki ovirajo gibanje njegovih kolon v gorovju.

O, da da: Tako utegne biti. A kako bo se le, ko bo polno deževje? In pa zdravstveno stanje? Celó v ruskem taboru je — kakor je razvidno iz uradnega izkaza — odstotek bolnih razmerno jako velik. Kako mora biti še le v japonskem taboru, ako uvažujemo, da so Japonci bolj notri v rajonu deževja in se niti primerjati ne dajo z Rusi glede trdnosti konstitucije! Poleg tega, da je spregledal in pogodil japonsko past, ki so mu jo hoteli nastaviti pri Kajpingu, so bili za Kuropatkina oziri na zdravstveno stanje odločilni, da je umaknil svoje čete od Kajpinga in da ni bilo tam resnega odpora od ruske strani. In da ga v resnici ni bilo, izhaja tudi iz oficijelnega japonskega poročila, ki pravi, da so imeli Japonci — 4 mrtve. Ako bi bili Rusi mislili na resno obrambo, bi bile izgube na japonski strani gotovo vse drugačne. Kuropatkin ni poslal tjakaj velikih sil, ker je prebistrega vida, da bi bil šel v nastavljen past, a čete, ki so bile tam, so se umaknile v redu na že poprej določene pozicije. Tako je resnica o tisti velikanski »magici« Japoncev pri Kajpingu.

Vest, ki smo jo priobčili tudi mi včeraj o odbitem napadu na Port Artur in ogromnih japonskih izgubah, ni še potrjena povsem avtentično. To pa je gotovo, da se vrše te dni velerazni dogodki na polju pred Port Arturjem. Nekateri japonofilske viri trde, da je ona vest povsem izmišljena, dočim poročila »New-York Herald«, da japonske izgube so znašale celo štirideset tisoč mož.

Londonška »Morning Post« priznava sicer nevspeh Japoncev, zatrja pa, da so njihove izgube znašale le 2800 mož. — Slednjič debatira »Triester Zeitung« z neko vestjo iz Pariza, da je Port Artur že padel in da so bile izgube ogromne na obeh straneh. Ker pa iz vesti ni nič razvidno, kdo jo je doposlal in komu, si dovoljujemo za sedaj še dvomiti na nje resničnosti.

Zakaj sovražijo vsi nas Slovence.

»Agramer Tagblatt« razpravlja v znamenitem članku o vzrokih o sedanji vojni in odgovarja: Ker Anglija in Amerika ne moreta prebleti, da se je Rusija začela utrjati ob obalah Tihga morja. Visokostrežni in od čestihlepa goreči Japonci pa so šli v ogenj po kostanj za Anglijo in Ameriko, so se podali v najkrevnejše pustolovstvo, ki jim, tudi če zmagaajo, ne donese več, nego jim je hotela Rusija dati dobrovoljno že pred vojno. Mi Slovani pa smo se mogli v tej usodepolni skušnji prepričati vnovič, da stojimo v svetu brez prijateljev. Boje se nas in črte nas, ker smo na poti ropaselnim sosedom na tej in oni strani Atlantskega oceana. Najhujši udarec v tem razburljivem boju pa je dobila vest narodov. Tako drzno, tako nesramno se ni lagalo še nikdar, kakor se laže sedaj na škodo Rusije: Gotovo izide carska država iz tega objestno usiljenega jej dvoboja brez škode na ugledu in moči. Ali nadejati se je, da Rusija zadobi na vztočno-azijskih bojiščih tudi prepričanje, da naj misli na času primerne reforme. »Izkopljij vođnjak, predno si žejen«, pravi primerno neki japonski pregovor. Saj ni sramota to, če se tudi od sovražnika kaj učimo.

Koerber taji!

Visokoficijozna »Wiener Abendpost« zatrja, da g. Koerber ni izdal nikake take jezikovne naredbe, kakor se je raznel glas. — Koliko je verjeti temu oficijoznemu zatrdilu, moremo presoditi po pripombi v isti izjavi v »Wiener Abendpost«, katera pripomba pravi, da je, kakor se stavljajo predlogi za imenovanje sodnih uradnikov, v dolžnost, da se najstrožje pazi na jezikovno kvalifikacijo posameznih prositeljev. Ta dolžnost da izhaja iz potrebe neoporečnega pravosodstva radi česar ministerstvo za pravosodje neprestano pazi na to, da se v polni meri zadošča pravosodstvu.

Iz te pripombe zveni priznanje, da je gospod Koerber vendar le nekaj odredil. A če se mu to, kar zahteva, zdi živa potreba pravosodstva, vprašujemo vnovič dra. Koerberja: ima-li pravosodstvo na jugu monarhije drugačne potrebe, nego li ono na severu monarhije? Mi menimo, da ne. Če je med češkimi Nemci na škodo pravosodstva tak uradnik, ki ne pozna jezika naroda, je morda

istotako škodljiv za pravosodstvo na našem jugu! Msi pa meni dr. Koerber, da dobrega pravosodstva potrebuje samo sever monarhije, dočim je za jug dobro tudi — slabo pravosodstvo? Zdi se tako kajti, fakt je, da lepa načeln, ki jih razvija dr. Koerber češkim Nemcem v prilog na našem jugu kaj brižno prezira — Koerber!

Iz Hrvatske.

Zagreb, v juliju 1904.

Hrvatska je nesrečna zemlja, ker jo sramote lastni sinovi, ker se je sramujejo lastni sinovi. Mari treba boljšega dokaza za to, nego je zadnji izdajalski govor Kovacevics-ura?! Ta nizka duša, ki je nekdanja stala v vrstah pokojnega Starčevića, ki je nekdanja sanjala o veliki Hrvatski, o nezavisni Hrvatski! In ta isti Kovacevics šel je v peštanski zbornici prosit Madjare, naj bi bolje pazili na Hrvatsko, naj bi v hrvatske škole uveli madjarski »vitezki« jezik! A veste, zakaj je Kovacevics storil to? Gotova stvar je, da Osebi, hrvatski minister, ki še nikdar ni odprl ust v obrambo hrvatskih interesov pred grdimi šovinističnimi napadi Košutovec, skoro zapusti to svoje mesto. Kovacevics pa je bil za časa proslulega Kluena velikim županom zagrebske županije, a sedaj je penzioniran. Sedaj bi se mož rad povspel na ministerako stolico in radi tega gleda na vse strani, da se liže Madjerom, pak je ravno zato in tako govoril. Nu, ne posreči se mu to, ker njegov govor ni ugajal niti njegovi lastni »narodni« stranki. Saj so celo vladne »Narodne novine« pisale, da mnogo tega »ne odgovarja resnici, kar je izvajal zastopnik draganički«.

Nekdanji smo imeli svojo hrvatsko domobransko kadetsko šolo, ali Madjari so nas lokavo prevarili, premestivši to šolo v Pečuh, a obljubivši nam, da bodo naši hrvatski mladeniči v istej popolnoma ravnopravni z madjarskimi. Ali ko so bili tam, so začeli nas neumljeno proganjati in tlačiti. A sedaj vidimo, kaj se je ravno te dni dogodilo radi madjarske himne, katere pošteni hrvatski mladeniči niso hoteli pevati. Radi tega je vsa Hrvatska, vse, kar le količkaj hrvatski in pošteno čuti, razburjeno do skrajnosti. Šestorica mladeničev je izključena, čeprav so bili odlični na učenju. Mi smo radovedni, kako se bo nasproti temu nečuvnemu dogodu vedla naša večina, naša dična »narodna stranka«!! Szrajni čas je že, da se zadovolji želji, ki so jo izrazile vse županije hrvatske in vsa glavneja mešna zastopstva v svojih sejah. A ta jednoglasna želja hrvatskega naroda je: ustanovljenje hrvatske domobranske kadetske šole v Zagrebu ali v katerem drugem hrvatskem mestu.

Milan.

Drobne politične vesti.

Madjarske šole na Hrvatskem »Pester Lloyd« poroča, da je prometna uprava ogrskih državnih železnic sklenila ustanoviti v Slavoniji tri nove madjarske šole in to v Našicah na posestvih bana grfa Pejačevića, nadalje v Rumi in Mitrovici. Madjarsko ljudsko šolo v Osijeku hočejo razširiti v tekočem letu. In ako se v tem mestu osnuje prometno ravnateljstvo, ustanovi se tudi madjarska srednja šola.

Francoska zbornica je v sredo zaključila svoje zasedanje.

Bej iz Tunisa v Parizu. V Parizu je prišel bej iz Tunisa z dvema svojima sinovima. Predsednik Loubet je priredil beju na čast velik diné. Na Loubetovo napitnico je bej odgovoril, da je zaščita Francije za njegovo državo in njen napredek »neobhodno potrebna. Bej je konečno zagotovil, da so muslimani vdani Franciji.

Domače vesti.

Imenovanje. Profesor Artur Vital voditelj navtičnega oddelka trgovinske in pomorske akademije je imenovan ravnateljem istega oddelka.

Slovesna zaprisega ljubljanskega župana Ivana Hribarja. V torek ob 11. uri dopoldne se je vršila v »Mestnem domu« slovesna zaprisega četrti novopotrjenega župana Ivana Hribarja. Slavnost je imela tem slovesnejši značaj, ker se je ob enem proslavila 400 letnica, odkar je bil imenovan prvi svobodni župan mesta Ljubljane. K svečanemu činu so se zbrali občinski svetniki polnoštevilno, načelniki, oziroma zastopniki raznih uradov in mnogo odličnega občinstva.

Deželni predsednik je nagovoril župana, v katerem je naglašal velike zasluge Hribarjeve za razvoj ljubljanskega mesta, ki je postalo v zadnjih desetih letih moderno mesto in eno najprijaznejših provincijalnih mest v Avstriji. Opozoril pa je župana in mestne odbornike na najvažnejše vprašanje, namreč glede preskrbovanja mesta. Za tem govorom je okr. nadkomisar grof Künigl prečital tozadevni odlok, nakar je deželni predsednik zaprisegel župana.

Na to se je župan Hribar v nadaljšem govoru najprvo zahvalil za potrjenje izvolitve. Potem je povdarjal, da je potreba zdravil Ljubljano iz dremanja, a največjo zaslugo za najnovejši razvoj in napredek mesta gre pa vsekakor občinskemu svetu. Da je velika doba našla male ljudi, kaj bi bilo danes iz Ljubljane? Na srečo je našla može, ki so se zavedali svoje naloge in svoje odgovornosti nasproti bodočim generacijam. Župan se je spominjal tudi 400 letnice, odkar je Ljubljana dobila prvega svojega župana. Na to je omenjal še velike naloge, katere čakajo mestni svet, povdarjal tudi zlasti ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani ter konečno izjavil, da ostane Ljubljana tudi v bodoče zvesta slovenski zastavi!

Redek slučaj. Te dni je slavila 40. letnico svojega službovanja učiteljica Marija L o z e r. Trideset let je bila nameščena v Škedenju na slovenskem oddelku; zadnjih 10 let je prestopila v ital. oddelek.

Ni čudno, da je poznala lahko naravo in značaje posamičnih družin, saj ni bila učiteljica le starišev sedanjih učencev, ampak tudi njih dedov in babic.

Iz Postojne. Pred nekaj dnevi pohitel sem radi nujnih opravkov v Ljubljano. Kamorkoli so zrlé moje radovedne oči, povsodi je bilo opaziti, da se pripravlja nekaj — nenavadnega, nekaj — izrednega. Z obrazov mimogredočih je bilo čitati ono globoko resnost, ono živo nestrpnost, ki se polotuje človeka vsekdar, kadar stoji na pragu važnih dogodkov. Presenečen sem se vračal domov ter se radostil na toliko složnosti kakoršnje, žal, ravno sedaj pogrešam v mojem začasnem bivališču. Bili so časi, ko si je štela Postojna v čast in ponos, da je »vprejemala« v svojo sredo odlične goste, ko je vsakdo, od prvega uradnika do zadnjega obrtnika, po svojih skromnih močeh delal na to, da bi jim bil obisk mal in drag, ko so društva naravnost tekmovala v delu in pripravi, ko je vodil vseh brez izjeme — duh sloge, zavednosti in prijateljstva. — In danes? I Danes se uradništvu (z malimi izjemami) iz neizrazljivejših ozirov ne more ali noče udeležiti narodnega slavlja. Tu ne prihajajo v poštev samo: sistem, služba, osebnostj itd., ampak celo dame, ki branijo svojim možem vstop v društva, pristop k veselicam, češ, da ni nikakor častno za uradnika, če občuje »manjvredni ljudmi«, če obiskuje veselice, ki so po mnenju teh dam vse prej nego »nobel«. Nekaterim uradnikom dé posebno dobro, ako sčuvajo na vse strani. Zda obdelujejo tega, zda onega; mimogrede pa se — variatio delectat — sporekajo med seboj ter ne zamujajo — kar je menda najzanimivejše — igrati včasih uloga »potujočih muzikantov«. — Učiteljstvo, prej zavedno in narodno, jim je postalo »pohlevno« ter je zšlo na »uradno« pot in je žojim sklenilo nenaravno zvezo pri čaši sladkega »rislinga« sebi v škodo, a njim v prid.

Z ozirom torej na tesso zvezo bi se dala opravičevati njihova bojazljivost pred vsem, kar je »narodnega« ali kar stoji v zvezi s »narodom«. Človeka, ki ima le količkaj narodne zavednosti v sebi, mora v dno srca zaboleti, rdečica srca ga mora oblit, ko stoji na lastna ušesa, kako učitelj, ta naš »narodni vzgojitelj«, nemškutari, ko vidi, da ga nikar nič sram sedeti z renegatom pri eni in isti mizi, katerega bi moral po božjem in človeškem pravu družabno bojkotirati. — Tržanstvu manjka malone vse. Manjka mu inteligence, kjer bi našlo moralčne zaslombe in opore, odkoder bi izšel voditelj — preroditelj. Manjka mu denarja, onega važnega faktorja v razvoju in napredku trga, manjka mu slednjič zaupanja v se in svoje sile, ki dela tržanstvo samozavestno, zavedno in neupogljivo. Poleg tega mu grozi gospodarska kriza, maščujejo se grehi podedovane brezskrbnosti in popustljivosti. Na drugi strani se uredničujejo vsi oni opomini, za katere so imeli naši tžki očetje vsekdar le g'uha ušesa. Duh razpora in preprirov, duh sovražstva, sčuvanja in hujskanja je tako okužil naše tržanstvo, da bega brez cilja in smotra, zdaj sem, zdaj tja,

v resnici le malovredna kopija vsega tega, kar je bilo in česar ni pričakovati v bližnji bodočnosti. — V teh žalostnih razmerah živi pisec teh vrstic. Turobno, toda resnično sliše, katero podaja cenj. čitateljem, priporoča svojim čijim rojakom v podrobno oceno, trdno prepričan, da si jo ogledajo še prej, nego dospejo gostje v Postojno.

Spectator.
Slovenska posojilnica pred upravnim sodiščem — oproščena pridobinskega davka. V »Slov. Zadrugi« čitamo o nastopni važni razsodbi:

Posojilnicam Raifjzenovkam ni treba predložiti napovedi za pridobnino kakor govori odlok e. kr. fin. ministerstva od dne 23. maja 1898 št. 54-421.

V č. posojilnic se je ravnalo po tem; ni se jim pripetilo, da bi se jim kljub temu, da so v smislu § 84 sl. e) zakona z dne 21. oktobra 1896 dr. z. št. 220 pridobnina, davka popolnoma proste, vendar le predpisala pridobnina.

Ta bitko skušajo doživeti je okrajna posojilnica v Krškem, ki je po svojem ustroju popolnoma Raifjzenovka in so se jej tudi priznale pristojbinske olajšave.

Ni pa upoštevala gori navedenega odloka e. kr. finančnega ministerstva, temveč je podala napoved za pridobnino in pridobnina se jej je res predpisala na podlagi te napovedi.

Seveda se je posojilnica proti predpisu pridobnine pritožila, a deželno finančno ravnateljstvo je pritožbo odbilo iz vzroka, ker je dajala posojilnica odbornikom in nadzornikom za njih trud — nagrade. S tem je posojilnica prisilila, da si je šla po odvetniku dr. K. Slaneu v Rudolfovem na upravno sodišče iskati pravice.

Razsodba se glasi:

Št. 2457 ex 1904

U. s.

V imenu Njeg. Vel. cesarja!

Za pravo je spoznalo e. kr. upravno sodišče pod predsedništvom e. kr. senatnega predsednika dr. viteza Pollseka, v navzočnosti svetevalcev e. kr. upravnega sodišča dr. barona Sehečka dr. Formaneka, Malniča in dr. Frčeha ter zapisnikarja e. kr. avskultanta barona Glasnerja, v zadevi pritožbe okr. posojilnice v Krškem zoper odlok e. kr. fin. direktorja v Ljubljani z dne 28. julija 1903. št. 12-873 radi pridobinskega davka v letih 1902 in 1903 — po dne 11. marca 1904 izvršeni javni ustni razpravi, ko sta se zadržala govor poročevalca in razložba e. kr. fin. svetovalca Bugno, ki je zastopal udeleženo gospodko:

Izpodbijani odlok se razveljavlja kakor neutemeljen v zakonu.

Vsesokolskega shoda v Ljubljani se samo »Českega, kakor poročajo »Narodni List«, udeležiti nad 1600 oseb. Tu pa nista vatein Morava in Dana. Iz hrvatskega Primorja in Dalmacije pa pridejo »Primorski Sokoli«, »Senjski Sokoli«, »Gospodski Sokoli« in »Hrvatski Sokoli« iz Šibenika.

Za Ciril-Methodijev dar so nabrali na otoku Brioni, kakor nam poročajo od tam, 29 K 10 st t.

Mestna godba goriška stane obično na leto 18 000 kron. V zadnji občinski seji so razpravljali o tem, da jo razpuste.

Dvojna mera. V uradnem listu tržaškem in dunajskem je bila v maju t. l. razpisana definitivna služba e. k. glavnega učitelja za zemljepis in zgodovino na e. kr. učiteljski v Kopru z laškim učnim jezikom, prve dni tega meseca je bila pa v istih uradnih listih razpisana provizorična služba e. kr. glavnega učitelja za matematiko in fiziko na e. kr. učiteljski v Kopru z nemščim in slovenskim učnim jezikom. Torej zopet očitni dokaz dvojne mere! Lahko radostne kvalifikacije v materinščini, Slovence mora pa biti izprašani v dveh jezikih! Seer je v praksi stvar upravičena, kajti Lahov — srednješkolskih učiteljev je v Avstriji bore malo takih, ki bi bili izprašani tudi za nemški učni jezik, kar dokazuje da imajo lastnih ljudskih in arednih šol dovolj ter tudi priliko, da morejo na visokih šolah študirati v lastnem jeziku. Slovence pa itak mora vsak že ob vstopu v srednjo šolo znati nemško. Stara pesem. A to pa nikakor ne opravičuje šolskih oblast, da po podeljevanju služb na e. kr. učnih zavodih zahtevajo od Lahov, posebno ako se tiče istih zavodov. Ako se iz krivičnega položaja, da itak vsak izobražen Slovenec zna nemško, izvajajo ne-

jednake zahteve v kvalifikaciji: to menda vendar ni ravnopravno.

Ameriška eskadra v Trstu. Včeraj ob 10. uri zjutraj je e. kr. namestnik grof Goess vrnil obisk poveljniku divizije križark Jewellu na ladiji »Olympia«.

Sinoči ob 8. uri je bil v vili Necker na čast ameriški eskadri banket, med katerimi je svirala godba 97. polka.

* *

Mornarji v mestu.

Ta dva dni je po mestu zelo živahno. Na vsakih 20 korakov srečaš po dva tri mornarje ameriške vojne mornarice. Žal, da je njihovo vedenje tako, da si jih ljudstvo ne more priljubiti. Jako nevšečen spomin na-se, bo ta eskadra zapustila v Trstu vsled nedostojnega vedenja teh mornarjev-vojakov, ki so grozna mešanica vseh narodnosti. Tudi Japoncev je med njimi precejšnje število.

Predvčerajšnjim popoldne, so šli štirje mornarji k nekemu zlatarju na Corsu. Dali so si pokazati raznih prstanov, a kupili niso nič; pač pa je eden njih pograbil en prstan z demantom, vreden 180 kron ter zbežal. Seveda so mu oni trije tikoj sledili.

Tudi predvčerajšnjim popoldne se je eden teh mornarjev v ulici dell' Istituto, in sicer prav pred mestno ubožnico, slekel in potem v popolnem Adamovem kostumu skušal izriniti železno ograjo pred ubožnico. Ni se mu seveda posrečilo. Prihiteli so k njemu redarji, a trebalo jih je nič manje nego 5, da so norega ukrotili.

Kar se je pa pripetilo sinoči ob 6. uri in pol v zagati dell' Olmo je že več ko preveč — Šle sta namreč dve ženski, mati in hči, prva še ne 40 letna a druga 19 letna, iz ulice Barieta vecchia v omenjeno zagato, kjer stanujeta s soprogom oziroma očetom. Za njima sta šla dva Amerikana. Ko sta pa ženski zavile v zagato, sta Amerikana pristopila k njima ter prijela vsak eni sileča ju, naj gresita z njima. Seveda sta ženski začele vpiti, a slučajno je bil njiju oče oziroma soprogo na oknu in je tako videl ves prizor. Moč, ki je težak v svobodnej luči in jako močan človek, je priletel s stanovanja na ulico ter se zapodil proti najbližjemu ameriškemu nepridipravu. Ta pa je — meni nič, tebi nič — potegnil iz žepa revolver ter z istim, pomerši možu v glavo, ustrelil. K sreči se je zaal mož umakniti, tako, da mu je kroglica sfrčala mimo ušes, ne da bi ga bila zadela. Na to so pa drugi težaki, ki so se nahajali v bližini skočili na Amerikana ter ju prav pošteno naklestili.

Štirje teh sinov Novega sveta, so šli včeraj popoldne v »Hotel nazional« v ulici Vienna, tam spili nekoliko piva ter si potem najeli vsak eno sobo. Par ur pozneje so hoteli oditi iz hotela, a sobarica je zapazila, da so vsi štirje poznali dotične sobe na način, kateremu ne moremo niti reči nedostojen, ker je mnogo več kakor tak. Ker je hotelir protestiral proti temu, so se vsi štirje zopet prpri v svoje sobe. Hotelir je pa na to dal poklicati ameriško patroljo, ki je priložena v pomoč policiji za krotenje ameriških mornarjev, a ko je ta došla v hotel, se je razdelivši se zaprla k svojim štirim tovaršem. Hotelirja je začelo skrbeti, kako bi se rešil te nadloge. Čez nekoliko časa so pa vendar Amerikanci in sicer vsi skupaj izšli iz sob ter zapustili hotel.

Izvoščeki se pritožujejo, da se dajejo Amerikanci voziti po cele ure, a ko je sled njih vožnja vendar končana ali plačajo smešno malenkost, ali pa nič. Predvčerajšnjim je neki izvošček celi dve uri vozil 4 Amerikance po mestu, a ko je koncem vožnje zahteval plačilo, mu je eden njih dal 1 krono. Izvošček je seveda na to protestiral, a moral se je zadovoljiti, ker drugače bi bil izgubil še tisto krono, kajti eden Amerikancev je bil že stegnil roko, da mu jo vzame nazaj.

Ravno tako se pritožujejo gostilničarji, da Amerikanci pijejo in jedo, a nočejo plačati.

Sploh se ti ljudje vedejo jako nedostojno. Proti vsaki ženski stegujejo roko, ali pa vsaj jezik. Pripravljani so pa vedno na tepež.

O nesrečni pokojni učiteljski Valenko, ki je na Pragerskem storila konec svojemu življenju, nam piše jedna njenih prijateljic in sošolk:

V nedeljo zjutraj so na železniški progi pri Pragerskem na Štajerskem našli razmesarjeno truplo 28 letne učiteljice Elize Valenko.

Nesrečnica se je najprvo ustrelila in potem legla pred vlak, ki jej je odtrgal glavo. Tamošnji ljudje menijo, da je revica zblaznela, toda po pismu, ki je je nedavno pisala neki svoji prijateljici, je soditi, da jo je do obupa dovedlo — obrekovanje. Manjkalo jej je par tednov do poroke.

Huda nesreča se je dogodila včeraj ob 8. in pol uri zjutraj na gradnji neke hiše za »Piccolovo« zgradbo pod stopnjicami, ki vodijo k nekdanjemu pokopališču. Neki zidar, oženjen, oče petih otrok, je pal v globlino tretjega nadstropja in sicer v notranjih prostorih.

Pozneje je naš poročevalec zvedel, da je nesrečnej 24letni Alojzj Panico, da je stanoval z ženo in otroci v ulici Beccherie št. 22 in da je delal kakor podajač (ne zidar) na gradnji nove mestne zastavljalnice, kjer je padel z II. (ne III.) nadstropja. Ranjen je jako težko, ker mu je prebita šrepinja. Vendar je še pri življenju in je nade, da se ga reši zbog njegove močne narave.

Samomor. Včeraj popoldne ob 9. uri je 56-letni krošnjar Dominik Olivo, v svojem stanovanju v zagati sv. Tekle št. 4 izpil se samomorilnim namenom precejšnjo množino karbolne kisline ter tudi dosegal svoj namen.

Dominik Olivo je stanoval skupaj s ženo Lucijo in tremi otroci: 16-letnim Evgenom, 9-letno Adelo in 6 letnim Ivanom. Dve hčeri, 23-letna Frida in 27 letna Josipina sti pa omoženi. Govoril je večkrat o samomoru in ta ideja se je v njem spremenila v pravo blaznost. Vstajal je vsako jutro ob 5. uri. Včeraj je pa ostal dlje časa v postelji. Ob 5. uri in pol ga je žena poklicala. Tedaj je vstal in šel iz hiše. A okoli 8. ure se je vrnil domov ter prinesel seboj buteljko tropinjevca, od katerega je dal vsakemu po en kozarček. Rekel je potem ženi, da se čuti trudnega in se je na to zaprl v sobo, rekši, da bo spal. Ob 9. uri je pa prišel domov na zajutrek sin Evgen, ki je mesareki vajenec in je takoj pri vstopu zapazil, da se po stanovanju razliva smrad karbolne kisline. Vprašal je mater, od kod da je ta smrad. A materi je takoj palo na um, da je morebiti mož storil kaj blaznega.

Skočila je s sinom v sobo in tam sta našla moža oziroma očeta, ki se je že skoraj boril s smrtjo. Preneša sta ga v kuhinjo ter mu tam najprej dala piti mleka, potem sta pozvala pa telefoničnim putem zdravnika z zdravniške postaje. Prišedši na lice mesta je zdravnik konstatoval, da je prepozno, da bi skušal nesrečnejša rešiti s tem, da mu izpere želodec. Sklenil je torej, da se ga prepelje v bolnišnico s kočjo zdravniške postaje. A nesrečnej je umrl že med vožnjo, vsled česar je zdravnik dal ukaz naj se prepelje truplo v mrtvašnico zdrav. postaje, kamor so pozneje prišli ponje z vozom podjetja Zimolo ter je prepeljali v mrtvašnico pri sv. Justu.

Prvo grozdje. V Ljubljano so dobili v sredo iz Gorice prvo grozdje. Kilogram stane 2 K.

Visoka starost. V Radešah pri Zidanem mostu je minoli ponedeljek umrla najstarejša oseba ondote župnije, gospa J. J. Küller. Dosegla je visoko starost skoro 102 let.

Velik požar. V torek je pogorelo v Št. Jurju pri Kranju devet hiš in sedem gospodarskih poslopij. Jednemu gospodarju je zgorel podrugoleten otrok. Zgorelo je tudi nekaj živine in prašičev. Zažgal je najbrž neki slaboumen starček, ki je ravnokar prišel iz norišnice.

Trgovina.

Borzna poročila dne 14. julija.
Tržaška borza.

Napoleoni K 19.01 19.03, angleške lire K — do —, London kratak termin K 239.40 239.75 Francija K 95.— 95.15, Italija K 95.— 95.20 italijanski bankovci K — — —, Nemčija K 117.25—117.50, nemški bankovci K — — —, avstrijska ednotna renta K 99.30 — 99.60, ogrska krona renta K 97.— 97.20, italijanska renta K 102.— 102.25 kreditne akcije K 640.— — 642 — državne železnice K 638.— — 640.—, Lombardi K 81.— 82.—, Lloydove akcije K 685.— 695.—, Srečke: Tisa K 324.— 328.—, Kredit K 460.— do 470.—, Bodenkredit 1880 K 298.— 308.—, Bodenkredit 1889 K 290.— 298.—, Turške K 127.— do 128.—, Srbske — do —.

Dunajska borza ob 2. uri popol.:

Državni dolg v papirju	včeraj	danes
— v srebru	100.05	100.10
Avstrijska renta v zlatu	118.70	118.70
— v kronah 4%	99.35	99.35
Avst. investicijska renta 3 1/2%	91.15	91.20
Ogrska renta v zlatu 4%	118.60	118.65
— v kronah 4%	97.15	97.15
— renta 3 1/2%	89.—	88.95
Akcije nacionalne banke	1617.—	1617.—
Kreditne akcije	640.50	639.50
London, 10 Lstr.	239.47 1/2	239.40

100 državnih mark	117.32 1/2	117.30
20 mark	23.45	23.45
20 frankov	19.01	19.01
10 ital. lir	95.—	95.10
Cesarski cekini	11.30	11.30

Pariška in londonska borza.
Pariž: Praznik.
London: (Sklep) Konsolidiran dolg 89 3/4, Lombardi 3 1/4, srebro 26 1/2, špaska renta 86 — italijanska renta 101 1/2, tržni diskont 2 1/2, menjico na Dunaju 24.20 dohodki banke — izplačila banke 10.000. Mirna.

Tržna poročila 14. julija.
Budimpešta. Pšenica za oktober 9.16 do 9.17 Rž za oktober 6.79 do 6.80. Oves za oktober za K 6.58 do 6.59 Koruza za julij 5.48 do 5.48, za avgust 5.56 do 5.57.

Pšenica: ponudbe srednje; povpraševanje omejeno; mrtvo. Prodaja 55.000 meterskih stot., za 10 stotink znižanja. Rž in oves za 5—10 stotink nižje. Vreme: lepo.

Havre. (Sklep.) Kava Santos good average za tek. mesec po 50 kg 40.75 frk., za sept. 41.25. Slabotna.

Hamburg. (Sklep pop.) Kava Santos good average za julij 33 1/2, za september 34 —, za dec. 34 1/2, za marec 35 1/2, vzdržano. Kava Rio navadna loco 33—34, navadna reelna 35—37, navadna dobra 38—39.

Hamburg. (Sklep.) Sladkor za julij 19.25, za avgust 19.40, za sept. 19.45, za oktober 19.45, za dec. 19.40, za marec 19.75. Mirno. Vreme: oblačno.

London. Sladkor iz repe surov 9 1/2, Sh Java 10.6 Sh Mirno.

New-York. (Otvorjenje.) Kava Rio za bodoče dobave, vzdržano, nespremenjeno.

Pariž: Praznik.

Bratje Sokoli!
Bratje Sokoli so vabljeni na zadnjo redovno vajo v korakanju, ki se bo vršila danes v petek točno ob 8. in pol uri zvečer v „Narodnem domu“, pri sv. Ivanu. Naprošeni so, da se udeležijo vsi, ker oni, kateri se v s a j te vaje ne udeležijo, ne bodo smeli nastopiti v vrstah na II. vsesokolskem shodu v Ljubljani. Na zdar!

ODBOR
„Tržaškega Sokola“.

ZAHVALA.

Povodom smrti in pogreba predrage nam nepozabljene hčerke, oziroma sestre

Rozike

se iz srca zahvaljujemo vsem onim, ki so drago nam dne 12. t. m. preminulo pokojnico v času njene najlepše mladosti in med boleznijo tolažili.

Zlasti pa se zahvaljujemo preč duhovščini, čast. šolskim sestram, sorodnikom, cenj. gosp. Princisu, njenim prijateljicam in prijateljem na ganljv vem petju.

Prisrčna hvala vsem darovateljem in nosilkam vencev in vsem ki so na katerikoli način blagovolili izkazati zadnjo čast k večnemu počitku.

TOMAJ-BARKOVLE 14/7 1904.

Žalujoči rodbini Žiberna-Švagelj.

Iščejo se

delavci-pokladatelj parketov. Naslov pové tiskarna »Eдиност«.

Tovarna pohištva

Aleksander Levi Minzi

— ulica Tesa št. 52. A. —

(v lastni hiši.)

ZALOGA:

Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni bati nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tu i po posebnih načrtih.

Quatrovan oank brezplačno in franco.

Razpis služb.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“ potrebuje za svojo novo palačo Piazza Caserma št. 2 v Trstu enega elektroinženirja monterja in enega oziroma dva vratarja. — Lastnoročne pisane ponudbe z naznačenjem plače in dokazili je vložiti do 19. julija 1904 v uradu alica S. Francesco št. 2.

Prejema zavarovanje človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, kot nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“
vzajemna zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond 29.217.694.46 K Izplačane odškodnine: 78.324.623.17 K
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.
VSA POJASNILA DAJE:
Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12.

Zavaruje poslopja in premočnine pri požarnih škodah po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokrajne namene.

Otvorila se je Bottiglieria Excelsior

v ul. S. Sebastiano 2

ki je preskrbljena z najboljšimi specialitetami
ORIGINALNIH FINIH VIN

Likerji in spiriti v velikanskem izboru.

Prodaja na debelo in drobno po tovarniških cenah.

Zaloga obuvala in čevljarški mojster

Josip Stantič

zalagatelj c. kr. redarstvene straže, c. kr. glavnega carinskega urada in skladišč, c. kr. priv. Lloyd. orož, c. kr. finančne straže v Trstu, Kopru in Pulju.

TRST. - Ulica Rosario št. 2. - TRST

priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnega obuvala za gospode, gospe in otroke.

Prodaja najboljših voščilo (biks) = **Freidin**

Cene nizke. Postrežba točna.

Zlata
DRAGOTIN VEKJET
(C. Vecchiet).
TRST. - Corso št. 47. - TRST.
Priporoča svojo prodajalnico zlatanine, srebrnine in žepnih ur. - Sprejema naročbe, poprave srebrnih in zlatih predmetov ter poprave žepnih ur.
Kupuje staro zlato in srebro. Cene zmerne.

PAROBRODNA PLOVIDBA Serafin Topić in dr.

S 15. junijem 1905 se je uvedla s parobrodom

VILA
brza proga TRST-KOTOR

tikajoča Lošinj mali, Zadar, Spljet, Vis, Korčul in Gruž
Odlazi iz Trsta vsako sredo ob 8. uri zvečer | Odlazi iz Kotor vsako soboto ob 7. uri zjutraj
Dolazi v Kotor vsaki petek ob 5. uri zvečer | Dolazi v Trst vsak ponedeljek ob 7. uri zjutraj

S 24. junijem 1904 se pa uvede tedenska proga TRST-METKOVIČ
tikajoča Izola, Piran, Rovinj, Lošinj mali, Zadar, Biograd, Trogir, Kaštel, Spljet, Vis, Makarska in Trpanj.
Odlazi iz Trsta vsaki petek ob 8. uri zjutraj | Odlazi iz Metkovića vsak ponedeljek ob 10. uri zjutraj
Dolazi v Metkovič vsako nedeljo ob 4. uri pop. | Dolazi v Trst vsako sredo ob 9. uri zjutraj

Ostane tudi za naprej nespremenjena brza poštna proga TRST-KORČUL, tikajoča Pulj, Lošinj mali, Zadar, Spljet, Bol, Jelšo, Starigrad, Hvar, Vis, Komiz, Velolučno in Lastvo.
Odlazi iz Trsta vsako nedeljo ob 7. uri zjutraj | Dolazi v Trst vsak petek ob 7. uri zjutraj

Za zgoraj imenovane proge se sprejemajo potniki I., II. in III. razreda s 50% popustom tarifarne cene in sicer:

iz Trsta v Korčul | iz Trsta v Lošinj mali
razr. K 19.50, II. razr. K 13.60, III. razr. K 7.80 | I. razr. K 4.20, II. razr. K 3.—, III. razr. K 1.60
Postelja za vsako noč K 1.—. Obed na parobrodu K 2.40, večerja K 2.— brez pijače.

Pristanišče parobrodov v Trstu na pomolu Giuseppina.

Gospodom uradnikom, trgovskim potnikom, dijakom itd. se dovoli še poseben popust. Za prežni listek tja in nazaj (veljaven 1 mesec) 20% popusta.

Potniki naj se obrnejo na Agencijo v ulici Vincenzo Bellini 1 (Palača Carciotti) Tel. 1521.

Podpirajte družbo Cirila in Metoda!

Svoji k svojim!
M. Stoppar v Trstu
ulica S. Giacomo 7 (Corso)
priporoča svojo novo
preurejeno pekarno in sladčičarno
Vsakovrstno sveže sladčice.
Tu- in inozemska vina v buteljkah.
Vse naročbe franko na dom. Pijače v ledu.

Prvo primorsko podjetje za prevažanje pohištva in spedijsko podjetje

RUDOLF EXNER - TRST

Telefono št. 847. - Via della Stazione št. 17. - Telefono št. 847.

Filijalke v PULI, GORICI, REKI in GRADEŽU.

Prevažanje pohištva na vse kraje tu- in inozemstva v zaprtih patentnih vozovih za pohištvo, dolgih 6 do 8 metrov.

(Pošiljanje predmetov, ki se jemljejo na potovanje in prevažanje blaga na vse pruge.)
Sprejema se tudi pohištvo in druge predmete v shrambo v lastna za to pripravljenih skladišč.

Edini tržaški zavod za **„VACUM-CLEANER“**.
ČIŠČENJE in SHRANJEVANJE PREPROG

Točna postrežba in nizke cene.

Zaloga

izvožno-marčne (Export-Märzen)
in vležane (Lager)

Pive

v sodčkih in v boteljkah, kakor tudi

= Kvasa =

iz tovarne Bratov Reininghaus
Steinfeld pri Gradcu.

Zaloga Mattonijeve Giesshübler
vedno sveže kisle vode

po zmernih cenah

ANTONU DEJAK junior
TRST

Via degli Artisti št. 12

Anton Skerl

mehanik

Piazza de' le Legna 10. (hiša

Gramofoni, fonografi, plošče in cilindri za godbo v velikem izboru.

Internacionalna godba in petje

Vse po cenah, da se ni bati konkurence.

Specijaliteta:

Priprave za točnje piva.

NB. V olajšanju nakupovanja se prodajajo vpredmeti tudi na mesečne obroke.

Gospodarsko i konsumno društvo

Cres - (Kvarnerski otok) - Cres

Prodaja po K 100.— hehtoliter svoje izvrstno domače, naravno namizno

maslinsko olje.

Na zahtevo se pošilja vzorec.

FILIJALKA c. kr. privat.

AVST. KREDITNEGA ZAVODA
za trgovino in obrt v Trstu

sprejema:

IZPLAČILA V KRONAH

na blagajniške nakaze	na naslovljena izplačilna pisma
proti 4 dnevni odgovodi 2 1/2 %	proti 4 dnevni odgovodi 2 1/2 %
> 30 > 3 %	> 8 > 2 1/2 %
	> 30 > 3 %

v z atih napolnjenih na izplačilna pisma
proti 30 dnevni odgovodi 2 1/2 %

Na blagajniške nakaze in izplačilna pisma stopi nova obrestna mera v veljavo 1. 5. odnosno 27. februarja bodočega leta in sicer po dotičnej odgovodi.

Baneciro v kronah

z 2 1/2 % takoj v kolikor na razpolago.
Krone in zlati napolnjeni na tekoči račun po dogovorjenih pogojih, ki se stavijo od časa do časa in sicer po 1000 odgovodi.

Izdaja nakaznice

za Dunaj, Budimpešto, Brno, Karlove vari, Reko, Lvov, Prago, Reichenberg, Opavo kakor tudi Zagreb, Arad, Belice, Gablonz, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano, Linc, Olomuc, Saaz, Solnohrad, prosto stroškov.

Se bavi s kupovanjem in prodajo deviz, drobiža in vrednostij.

Sprejema iztirjevanje taljandov, dvignjenih vrednosti, kakor tudi vseh drugih iztirjevanj.

Daja predujme na Warrante in vrednosti po jako zmernih pogojih.

Kreditni na karikacijske listine se otvorijo v Londonu, Parizu, Berlinu in drugih mestih po ugodnih cenah.

Kreditna pisma se izdajajo v katerikoli mesto.

Hranila.

Sprejema se v pohranu vrednostne listine, zlat in srebrni denar in bančni listki. Pogoje daja blagajna zavoda.

Menične nakaznice.

Pri blagajni zavoda se izplačujejo menične nakaznice „Banca d'Italia“ v italijanskih lirah ali v kronah po dnevnem kurzu.

URAR F. PERTOT

v Trstu, ul. Poste nuove št. 3.
priporoča veliki izbor ur: Omega, Schaffhauser Longines, Tavannes itd., kakor tudi zlate, srebrne in kovinske ure za gospe. — Izbor ur za birmo.
Sprejema popraviljanja po jakonizkih cenah.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Podružnica v Celovcu.

Kupuje in prodaja

raz vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obilgacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promete izdaja k vsakemu šrebanju.

Polno vplačani akcijski kapital K 1,000.000

Zamenjava in eskomptuje izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavelje.

Eskompt in inkasso menic.

Daje predujme na vred. papirje.

Zavaruje sročke proti kurzni izgubi

Borova naročila.

Podružnica v Spljetu

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.